

SAĞLIK NET.2 TARİHÇESİ!!!
HUKUKA AYKIRILIKLARLA DOLU SÜREÇ HAKKINDA
KISA BİR HATIRLATMA

Sağlık Net2 adı verilen bilgisayar programı, uzun zaman önce sağlık kuruluşlarının bilgisayarlarına tabiri caizse sızmış bir program. Kamu ve üniversite hastanelerini, SGK ile anlaşması olan özel hastaneler, tıp merkezleri, laboratuvarlar izlemiş. Aile hekimlerine yüklenen onlarca “yerine getirilmesi hal” arasına bu sisteme entegre olmak da eklenmiş...

Medula ile başlayıp, Sağlık-Net 2 ile süren ve öz olarak; hastalara ait, TC numarası, kimlik ve adres bilgileri dahil olmak üzere her türlü sağlık verisinin, herhangi bir elemenden geçirilmeden, herhangi bir koruma ve denetim önlemi almadan merkezi olarak depolanması anlamına gelen bu sistem, asıl olarak muayenehanelere bu içerikte yazılar gönderilmesi üzerine deşifre oldu. Muayenehane hekimlerinin itirazları ve İstanbul Tabip Odasının çabaları ile bilinir, farkedilir hale geldi.

Muayenehaneler hariç tüm sağlık kuruluşlarını zaten zaptetmiş olan bu programın hukuki alt yapısı, çoğu zaman olduğu gibi, sonradan yapılmaya kalkışıldı!?

2 Kasım 2011 tarihinde yürürlüğe giren 663 sayılı “Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşların Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 47. Maddesi ile Bakanlık ve bağlı kuruluşlarının, BÜTÜN kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarından sağlık hizmeti alanların, aldıkları sağlık hizmetinin gereği olarak ilgili sağlık kurum ve kuruluşuna vermek zorunda oldukları kişisel bilgileri ve bu kimselere verilen hizmete ilişkin bilgileri her türlü vasıtayla toplamaya, işlemeye ve PAYLAŞMAYA yetkili” olduğu düzenlendi.

Anayasa Mahkemesi, “Sağlık.Net 2” uygulamasının dayanağı olarak açıklanan 47. maddesi ile ilgili kısa kararını, 14 Şubat 2013 tarihinde açıkladı ve 47. maddenin üç fıkrasını iptal etti. Anayasa Mahkemesi’nin kararı 25 Haziran günlü Resmi Gazetede yayımlandı.

Buna rağmen özellikle nisan ve temmuz ayları arasında muayenehaneler, poliklinikler, diyaliz merkezleri, laboratuvarlar başta olmak üzere ağırlıklı hekimler tarafından işletilen sağlık kuruluşları, bu bilgisayar sistemine “entegre olmaya”, (Türkçeye çevirirsek) para verip satın almaya davet edildi!!!

Yaz ayları “Sağlık Net sistemine neden veri göndermediğiniz tespit edilmiş olup, yazılı gerekçeniz açıklayınız” yazılarının gölgesinde geçti. Hukuk Büromuz ve/veya bizzat hekimler tarafından hazırlanan itiraz dilekçeleri sunuldu, hukuki dayanak soruldu?

Cevap İl Sağlık Müdürlüğünden geldi! Müdürlük 19 Temmuz 2013 tarihli yazısında, Anayasa Mahkemesi kararının Resmi Gazete yayımlanmadığından söz ediyordu.

Anayasa Mahkemesi’nin hukuka aykırı bulup iptal ettiği bir maddeyi uygulamak sanki mümkünmüş gibi!!!

Huzursuzluk vermek ötesinde bir anlamı olmayan bu yazılar, Sağlık Bakanlığının amacına ulaşmasını, belli ki sağla-ya-madı. Çünkü kısa süre içinde zayıf olduğu farkedilen bu argüman terkedildi ve işlemin dayanağının aslında 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun 3/f maddesi olduğunu söyleyen metinler dolaşıma girdi. Atf yapılan maddede “herkesin sağlık durumunu takip edebilmek için gerekli

kayıt ve bildirim sistemi kurulur” ibaresi yer alıyor. Sağlık verisi “ticaretinden” değil, kişilerin sağlık durumlarını takip etmekten söz eden 3/f maddesi; TÜM sağlık kuruluşlarında toplanan TÜM kişisel verilerinin depolanması, işlenmesi, kullanılması ve paylaşılmasına olanak veren bir madde değil.

Bu nedenle ilk fırsatta “yeni” bir düzenleme yapıldı. (Sormak gerek; 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun 3/f maddesi, Sağlık Net 2 sistemine hayat vermek için doğru ve yeterli bir hukuki dayanak ise, yeniden niye düzenleme yapıldı?????)

İlk torba yasa organizasyonunda 47. Madde, aynen/eski haliyle karşımıza çıktı. 2 Ağustos tarihinde yürürlüğe giren 6495 sayılı *Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un*¹ 73. maddesi ile 663 sayılı KHK’nin 47. Maddesinin (iptal edilen) *birinci, ikinci ve üçüncü* fıkraları değiştirildi

3) 47 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bakanlık ve bağlı kuruluşları, mevzuatla kendilerine verilen görevleri, e-devlet uygulamalarına uygun olarak daha etkin ve daha hızlı biçimde yerine getirebilmek için, bütün kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarından; sağlık hizmeti alanların, aldıkları sağlık hizmetinin gereği olarak ilgili sağlık kurum ve kuruluşuna vermek zorunda oldukları kişisel bilgileri ve bu kimselere verilen hizmete ilişkin bilgileri her türlü vasıtayla toplamaya, işlemeye ve paylaşmaya yetkilidir.

(2) Bakanlık ve bağlı kuruluşları işlediği kişisel sağlık verilerini ilgili üçüncü kişiler ve kamu kurum ve kuruluşları ile ancak bu kişi ve kurumların bu verilere erişebileceği hususunda kanunen yetkili olması hâlinde görevlerini yapmalarına yetecek derecede paylaşabilir.

(3) Bakanlık ve bağlı kuruluşları, mevzuatla kendilerine verilen görevleri yerine getirebilmek için gereken bilgileri, kamu ve özel ilgili bütün kişi ve kuruluşlardan istemeye yetkilidir. İlgili kişi ve kuruluşlar istenilen bilgileri vermekle yükümlüdür.”

6495 sayılı Kanun, Anamuhalefet Partisi tarafından geçtiğimiz günlerde Anayasa Mahkemesi’ne taşındı.

Her iki 47. maddenin yan yana konulması halinde, kelimenin gerçek anlamıyla noktasına, virgülüne dokunulmadığı görülüyor. Oysa Anayasa Mahkemesi 47. Maddeyi;

Anayasa’nın “*Özel Hayatın Gizliliği*” başlıklı 20. maddesinin birinci fıkrasında, “*Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.*” hükmüne yer verilmiş, üçüncü fıkrasında ise “*Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*” denilmiştir. Buna göre, Anayasa’nın 20. maddesinde düzenlenen ve “*Kişinin Hakları ve Ödevleri*” başlıklı ikinci bölümünde yer alan **özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkına**

¹ Sağlık Meslekleri Kurulu’nun dış hekimlerine, hekimlere süreli ve süresiz meslekten men cezası verebilmesine ilişkin düzenleme de, bu Kanunla yasalaştı!

ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

...Anayasa'nın ikinci kısmının "Kişinin Hakları ve Ödevleri" başlıklı ikinci bölümünde yer alan 20. maddesiyle güvenceye bağlanan özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkına ilişkin düzenlemeler içeren dava konusu kurallar...Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir."

gerekçesiyle iptal etmişti.

Buna rağmen yine Kanun Hükmünde Kararname ile düzenleme yapılabilir mi? Anayasa Mahkemesi'nin bu maddeye ilişkin verdiği bir iptal kararı varken, aynı madde, yeniden, noktasına virgülüne dokunmadan karşımıza çıkarılabilir mi?

Ne diyelim, Anayasa başta olmak üzere, diğer hukuki düzenlemeler Sağlık Bakanlığı için geçerli değil herhalde!!!!

29.09.2013
İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu